

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ב אלול תש"פ | דף היומי בבלי: עירובין כג | דף הכולל: שבת עא.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תק"ח עד סימן תק"ט אמצע סעיף א' הגה "ודוקא שיוכל לצלות בלי תיקון".
מוסר: אהבת חסד - והנה הפסוק' עד פרק ט'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: יום ו עד עד סוף הספר

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מעשה מדהים בשלושה גיסים, תאונה אחת, ושלוש ישועות | הסיפור המופלא שמאחורי 'שיר הביטחון'
שחיבר המקובל מצפת | האם מותר לכבות פלאפון באמצע תפילת שמונה עשרה? | 1967

הסיפור היומי

הנהגים ספקו כפיים בצער. "ראיתם איך הרכב עף? איך הוא
התרסק בוואדי? והוא היה עמוס נוסעים, השם ישמור!"
כוחות ההצלה הגיעו למקום ביללת סירנות מחרידה -
אך המחזה שנגלה לעיניהם הכה אותם בתדהמה...

Mila AvivFlash90

רגע לפני שנקריא את רשימת המתנות שאנו מבקשים לשנה הבאה, הבה נעשה רשימה של מתנות
החנים שקיבלנו בשנה החולפת. ככל שנודה יותר על העבר - נזכה להודות עוד ועוד בעתיד

יללות הסירנות החרידו את האויר, אל המקום הגיעו כוחות גדולים של חילוץ והצלה. לנגד עיניהם הנדהמות, קמו ששת הנוסעים אחד אחרי השני, התנערו מהאבק שדבק בהם, ופשוט - התרוממו על רגליהם, בריאים ושלמים! לכוחות ההצלה לא נותר אלא להשיב את נפשם של הנוסעים בכוסות מים צלולים, לסייע להם לעלות חזרה לדרך המלך, תוך התמודדות עם מכות וחבלות קלות בלבד. אחד מהם שבר את רגלו - אך זו היתה הפגיעה החמורה ביותר, מתאונה שכללה התעופפות לוואדי, התהפכות וריסק טוטאלי של הרכב! כל ששת הנוסעים פונו כמובן לבית החולים, לצורך בדיקות מקיפות שיודאו כי לא ניזוקו באופן משמעותי.

בחדר המיון, שבר ר' פנחס את שתיקת ההלם, כשקרא בקול: 'הודו להשם כי טוב כי לעולם חסדו! השם נפשנו בחיים ולא נתן למוט רגלנו!' 'במה זכינו לכה נס פלאי?' - שאלו הגיסים זה את זה, שוב ושוב. 'איך יצאנו בחיים מתאונה כה קשה, איך ניצלנו?

הרכב האיץ בכביש החוף, מתקדם לכיוון הגליל העליון. בתוכו ישבו, צפופים קמעא, שלושה זוגות גיסים, איש איש וזוגתו. הם לא היו מקומיים, מארצות הברית הגיעו הנה, לשפוך שיח, להתפלל בדמעות במקומות המסוגלים. באורח פלאי משהו, שלושתם לא זכו להיפקד בילדים, ואת צערם ויגונם אין צורך לתאר, עיניהם העצובות סיפרו את סיפורה של ההמתנה המתמשכת, האכזבות הנצברות, הייחול עד אין קץ לבכי עולל רך שטרם הופיע...

הרכב החדש גמע את הדרך בקלות, ולפתע, בלי שום הכנה מראש, עלה הרכב על כתם שמן, הסתחרר על צידו, הועף במהירות לשולי הכביש, והתהפך בוואדי שבמורד הכביש. 'בום' נוראי ניסר את החלל, והנהגים שצפו במכונית המתעופפת והמתהפכת - מיהרו להזמין את כוחות ההצלה... "מי יודע אם נשאר מישהו בחיים או משהו מהרכב", אמרו הנהגים וספקו כפיים בצער. "ראיתם את הרכב עף? ראיתם איך התרסק בוואדי? אוי ואבוי, מהרכב לא נותר זכר, והוא היה עמוס נוסעים, השם ישמור!"

כמה אנו חייבים להודות לבורא עולם, שהציל את חיינו! הם המשיכו לעסוק בדברי שבח והודאה, כשלפתע קרא ר' פנחס: "הרי בשביל מה נסענו? כדי לבקש לזכות בילדים. ולשם מה אנו זקוקים לילדים? כדי לגדלם ולחנכם בדרך התורה, כדי שיידעו ויכירו שיש בורא לעולם, שיש מנהיג לבירה, וידו לו על חסדו הטוב ומתנותיו שהוא מעניק לנו... וכי אנחנו מודעים מספיק לחסד הגדול שבורא עולם גומל עימנו יום יום?"

"היום - קל לנו להודות, כי ניצלנו ממיתה מוחשית. אך האם אנו זוכרים להודות לו מדי יום על חסדיו הטובים האחרים? על כך שהעניק לנו חיים, שיש לנו משפחה מאוחדת? האם זכרנו להודות על הנסיון הכה קשה של המתנה לילדים, שאיננו יודעים מה עומד מאחוריו? הרי על כל נשימה ונשימה - עלינו להודות ולשבח, למי שנותן לנו את הכוחות והיכולות, הכשרונות והמשאבים, כל מה שיש לנו. עלינו להודות שהוא מעניק לנו כוחות להתמודד עם הנסיון, עלינו להודות על כך שאנו יכולים לנסוע ולשפוך שיח לפניו... הבה נקבל על עצמנו להודות לו, במילים שלנו, מעומק הלב!"

הגיסים שמעו את שיחתו הנרגשת של ר' פנחס, ומיד הבינו כי מאת השם היתה זאת, לזכות אותם במבט חיובי ומודה על החיים, למרות - ואולי בגלל - הנסיון בו הם שרויים. על אתר קיבלו על עצמם, כי מדי יום יכוונו היטב באמירת 'עלינו לשבח', ואחר כך יוסיפו כמה מילים מעומק הלב, להודות לבורא עולם על חסדיו הטובים, תוך ציון נקודת חסד השם מסוימת שהבחינו בה. היום בו קיבלו על עצמם הגיסים את קבלת ההודאה, היה ראש חודש ניסן. כשחזרו לעצמם, שבו לארה"ב לחוג את חג הפסח במחיצת בני המשפחה. הסיפור הוסיף לחיות בתוכם, בשל העובדה כי מדי יום נעמדו - כל אחד ואחת בכל מקום שהיו - והודו להשם במילים נרגשות על חסדו הטוב, בציינם מדי יום

עובדה מרגשת אחרת, חסד נוסף שרק היום שמו אליו לב... המשך הסיפור, המופיע בספר 'ומתוק האור' מפי בעל המעשה - ר' פנחס, כמו לקוח מהאגדות, אך הוא עובדה חיה וקיימת, תרתי משמע:

בב' בטבת בשנה שלאחר מכן, זכה ר' פנחס להיפקד בבן. לאושרו לא היה גבול בשעה ששמע את בנו הזעיר בוכה את בכיו הראשון, ממלא את החלל בבכי המשמח בעולם...

לא חלפו אלא שלושה ימים, וגיס אחר זכה להיפקד, הפעם בבת. שמחתו של הגיס הרקיעה שחקים, הוא אחז בבתו הקטנטנה וליטף אותה כמו יהלום יקר ערך, והרבה יותר... ר' פנחס עוד היה בבית החולים עם רעייתו שילדה שלושה ימים קודם לכן, ולחיצת הידיים ביניהם היתה מרגשת ומאושרת במיוחד...

וגם הגיס השלישי זכה, חמישה ימים אחר כך. בעיצומו של צום עשרה בטבת, נולד בן חמוד וקטן לגיס השלישי. הוא שסגר את שלישיית ילדי ההודאה, שעצם קיומם וחיותם - מלמד וזועק, קורא ומאיר: כשיהודי זוכה להודות לה' על חסדו הטוב - בורא עולם פותח לו את השערים, מיטיב עמו בחזרה.

רבים מהנסיונות העוברים עלינו, תפקידם ומטרתם לגרום לנו לשאת עיניים מודות ומוקירות תודה לשמים, להעריך את חסד הבורא עד הנה, כדי לפתוח לנו שערים לחסדים נוספים ולהשפעות נוספות וברוכות משמים...

אנו בשערי שנה חדשה, וליבנו מלא בבקשות ותחינות לשנה טובה ומאושרת, שופעת ומוצלחת. רגע לפני שנבקש, הבה נעשה רשימה של מתנות חנים שקיבלנו בשנה החולפת מאוצרו הטוב של אבא שבשמים, ונודה לו מקרב לב עליהן. ככל שנודה יותר על העבר נזכה כי תפילותינו על העתיד יתקבלו ברצון, ויפתחו לנו שנה חדשה, ברוכה ומאושרת

(פניני פרשת השבוע)

הסיפור היומי

"שאלתי השבוע את משה, אבא של משפחת איתן: מה גורם לך כל פעם לחזור אלינו?"

'הפוח' מלווה את הרה"ג ר' מיכאל ברלין, ראש ישיבת 'אחינו' לצעירים

בכל פעם שמשפחה שולחת בן נוסף לישיבה שלנו, זה מרגש אותי, אני רואה בזה הבעת אמון בישיבה, דבר שמחזק את התחושה שאחינו היא משפחה תומכת לכלל התלמידים והבוגרים. המקרה של משפחת איתן הוא תקדימי, הוא מבשר על שותפות שתמשך בעז"ה לפחות שבע שנים - מיום כניסתו של אורי לישיבה ועד שהבן ישי יסיים את המכינה ולאחר מכן את

בשבוע החולף ליווינו את משפחת איתן בשלוש נקודות התחלה, כולן קשורות לישיבת אחינו.

הבן הגדול, אורי, סיים את לימודיו בישיבה לצעירים של אחינו ועלה לישיבה גדולה. הבן השני, מתן, סיים את השנה במכינה לישיבה של אחינו, והחל את לימודיו בישיבה לצעירים. הבן הקטן, ישי, מתחיל ללמוד במכינה של אחינו.

הישיבה, יחלפו שבע שנים!

שאלתי השבוע את משה, אבא של משפחת איתן: מה גורם לך לחזור כל פעם לאחינו?

הוא סיפר על עצמו ועל כל בני הדור שלו: "אני כמעט בן ארבעים, גדלתי במושב ליד באר שבע, אבא מאוד רצה שנלמד בישיבות, זה לא היה פשוט. אני וגם ארבעה אחים התחלנו את הלימודים בישיבה, אבל לסיים לא ממש הצלחנו... בימים ההם לא היו את כל הארגונים שנותנים את העזרה וגיבוי, היינו צריכים לעבור הכל לבד. אני לא הצלחתי, החלום שלי היה שהבנים שלי כן יצליחו! שהם יהיו תלמידי חכמים.

"אין לך מושג מה זה בשביל אבא שלי שהנכד שלו הולך לישיבה גדולה!

"אני אדם מאוד יסודי", אמר לי משה, "אני בודק כל דבר לעומק, אני יודע מה זה לצאת לישיבה - עברתי את זה בעצמי.

אני רואה אצלנו בישוב מי הצליח בישיבה ומי לא... הרב שלנו בבית הכנסת ממליץ לכולם על אחינו - בדקתי והתלהבתי!
"כשאורי התחיל ללמוד בישיבה, המבנה של הישיבה היה קטן ישן וצפוף. הרב שמואל שליווה את אורי בבית הספר, לקח אותנו לאתר בניה בסוף מודיעין עילית, והראה לנו: כאן תהיה הישיבה. זה הרגיע את אורי. במשך השנים התרשמתי מהרבנים בישיבה, כל מה שמעניין אותם זו ההצלחה של התלמידים. לא היו לי ספקות. רשמנו את מתן למכינה של הישיבה, שכבר נמצאת כיום במבנה מפואר ומרשים. המעבר של מתן לישיבה עצמה הוא טבעי וברור. "היו לי ספיקות לגבי ישי, אולי זה לא טוב שילמדו יחד. באה הקורונה ולימדה אותי, אין עוד מקום כמו אחינו. המשק כולו היה מושבת - אבל באחינו לא שבתו! יום שיעורים טלפוניים, ובכל שבוע ביקור בית ושיחה אישית עם התלמידים, זה לימד אותי שאין כמו אחינו!

טעימה מגיליון 'לקראת שבת'

הדלות בימים היתה קשה ביותר, אפילו פרוסת לחם יבש או מעט מיני תרגימא לא נמצאו בבית. עמד זקני הקדוש וחשב: במה אוכל בכל זאת לכבד את האורח הנעלה? עד שעלה בלבו רעיון מקורי...

הסיפור המופלא שמאחורי 'שיר הביטחון' שחיבר והלחין הגה"ק המקובל רבי גמליאל הכהן רבינוביץ זצ"ל מעיה"ק צפת

וממחשבה למעשה; הוא הגה ברעיונו שיר בניגון חדש ומיוחד, לחן שהלחין בעצמו על תיבות שיר שחיבר על מצבו באותה השעה, שתוכנו מלמד על שמחת היהודי בעולם הזה, כשהוא זוכה לחסות בצל הביטחון בהנהגת ה' עמו, כשברור בליבו שהכל עושה הקב"ה עמו לטובתו השלמה. על כך גופא עליו להתמלא שמחה, גם בעתות עניות ודלות גשמית, כשהוא פותח את כל ארונות ביתו, ואינו מוצא שם כלום. [תיבות השיר על הלחן המיוחד, ידועות לבני המשפחה, ומושרות בפיהם עד היום].
הוסיף לי אותו יהודי, שלאחר אירוח מיוחד זה בבית זקני בצפת, עברו עליו בחייו תקופות קשות מאד. אך בכל פעם שזכר באותו 'שיר הביטחון' שחיבר הצדיק לכבודו, שאב מזה חיזוק עצום להתעודד במידת הביטחון, ולעבור בעוז ותעצומות את כל גלי נחשולי החיים, ולהחזיק איתן בתורה ובעבודה בשמחה תמיד.

(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

"תחת אשר לא עבדת את ה'א בשמחה ובטוב לבב"

סיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א:

לאחר שעלה לארץ הקודש זקני הגאון הקדוש המקובל רבי גמליאל הכהן רבינוביץ זצ"ל, מלפנים ראש ישיבת קעשנוב, הוא התגורר בעיר הקודש צפת, תבנה ותיכונן.

סיפר יהודי יקר מאנשי ירושלים, שנסע לבקר אצלו בביתו בצפת. בהגיעו, שמח זקני הקדוש מאד לקראתו - אורח נכבד מירושלים קרתא דשופריא! הוא רצה להגיש לפניו כיבוד כראוי לו, אך להוותו לא מצא כלום בבית, כיון שהדלות והעניות בימים היתה קשה ביותר, ואף פרוסת לחם יבש או מעט מיני תרגימא לא נמצאו בבית כלל.

עמד זקני הקדוש וחשב והתבונן: במה אוכל בכל זאת לכבד את האורח הנעלה? עד שעלה בלבו רעיון מקורי: אף כי הבית ריק מכל, ניתן לכבד את האורח בניגון חדש שחיבר לכבודו... בוודאי ינהה האורח ויתענג על ניגון יפה שנתחבר במיוחד עבורו!

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל

שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

לבו של ר' אהרן יענקל פועם בחזקה. ידיו רועדות, והרעד הולך ומתפשט בכל הגוף... זהו, זה קרה. ה'חזקה' הקבועה נשמטה מידי, והמשמעות היא הרת אסון עבורו. לפתע מכריז הגבאי: "60 אלף זלוטי פתיחה!" - וכל הקהל נאלם דום מרוב תדהמה...

ברוך דוברוב

"טוב לו לאדם שימשכן את ביתו ובלבד שלא ילבינו את פני חברו ברבים" - סיפור אמיתי שהתרחש בעיירה יהודית לפני 100 שנה

הוא קולט שהמשך ההתמודדות תהיה מצדו בבחינת התאבדות כלכלית. הוא לא גביר ואין לו כל סיכוי לעמוד בסכומים האלה. הוא כבר הציע יותר ממה שהוא מסוגל, ואם חלילה ינצח בתחרות ויזכה בכיבוד היקר, אחת-דתו... הוא עוצר. זהו.

הגבאי קולט את התפנית. חוזר על הסכום הגבוה "דרייסיג טויזנט זלוטי" [30,000] שהציעו המתחרים ומכריז בקול איטי: "צום ערשטן מאל" [בפעם הראשונה]... צום צווייטן מאל" [בפעם השנייה] "און צום..." [ובפעם ה...]

מרגלית תפס חזק את השולחן שלפניו. אם החזקה הישנה-נושנה שלו נשמטת מידי, לפחות שהוא עצמו לא יישמט. זהו, זה קרה. החזקה נשמטה מידי, וכל המתפללים יבינו את המשמעות הציבורית שיש למהלך הזה.

הלב שלו הולך בחזקה. זה לא הכיבוד עצמו, זה המשמעות שלו עבורו... הידיים רועדות, והרעד הולך ומתפשט בכל הגוף. הוא לא מעלה על דעתו שהמתחרים מולו ירדו לעומק מה שהם עשו!

"זעכציג טויזנט זלוטי" [60,000] מכריז לפתע הגבאי, וכולם כמעט מתעלפים רק מלשמע את הסכום בלבד. 60,000 זלוטי עבור פתיחה? זה עובר כל פנטזיה. שקט. דממה. אף אחד לא מעז להציע סכום גבוה יותר. אולי יכלו הגבירים להתארגן ביניהם גם לסכום כזה. אבל ההפתעה נחתה עליהם באופן לא צפוי. הם נאלמו דום.

הגבאי מסיים במהירות את המכירה, ומשום-מקום נשמע קול צרוד מכריז: "ר' אהרן יענקל מרגלית איז מכובד מיט פתיחה!" --- היה זה קולו של ר' יצחק זילברשטיין - אחד המתפללים. כולם בהלם: האם גם ר' יצחק בגבירים? מנין לו סכומים שכאלו? אבל לא. הוא לא גביר - אבל הוא מעדיף למשכן את ביתו ולא לחזות בעלבוננו הצורב של מרגלית. ומה גם שמרגלית סייע לו פעם בבעיה מסוימת והוא חש כלפיו הכרת-הטוב!

סיפור אמיתי - מלבד הסכומים המשוערים - מעיירה יהודית, שגיבוריה שוכני עפר מזה כמאה שנה...

(איש לדעהו)

"הונדערט זלוטי פתיחת-הארון פון נעילה!" [100 זלוטי פתיחת-הארון של נעילה] הכריז הגבאי הנמרץ של בית הכנסת ב'אוסטרולנקא', פולין.

הילדים חייכו. הם זכרו את ה"משחק" המרתק עוד משנה שעברה. המחיר יעלה ויעלה, אך מי שבסופו של דבר יזכה ב'פתיחה' יהיה - כמו תמיד - ר' אהרן יענקל מרגלית.

'מרגלית' היה נכבד בקהילה, מטובי העיר, ואחד ה"תפקידים" שלו היה לרכוש מדי שנה בשנה את הפתיחה במחיר מפולפל... * הגבאי המשיך: צווי הונדערט [200] זלוטי פתיחה, דריי הונדערט [300]... פיהר הונדערט [400]... המחירים המשיכו לנסוק כמו הוריקן שמסתחרר מעין-הסערה כלפי מעלה.

אבל לא לקח הרבה זמן כדי שהמתפללים ירגישו שהפעם משהו שונה...

המחיר זינק בדרמטיות, ללא רחמים, ולא היה נראה שמישהו מתכוון לעצור. הגבאי שקלט שבית הכנסת עומד להתעשר, שיתף פעולה בשמחה: 'טויזנט [1,000] זלוטי פתיחה, צווי טויזנט [2,000]... דריי טויזנט [3,000]...

החיוך נמחה מעל פני הילדים התמימים. גם הם הרגישו שהפעם זה לא משחק נחמד, אלא דו-קרב לכל דבר וענין. ילדים, כמו ילדים, לא קלטו את העומק, אך המתפללים הרגישו באוויר ריח של בחירות...

כן, הקהילה עמדה אז לפני מערכת בחירות פנימית להנהגת הקהילה. בין המתמודדים היה 'מרגלית' הנצחי. הניסיון לנשל אותו מכיבוד הפתיחה של נעילה היה חלק מהמאמץ להוריד אותו מגדלותו. נראה שכמה גבירים חברו-יחדיו לרכוש את הכיבוד בעבור כל הון דעלמא, ובלבד שמרגלית לא יזכה בו.

מבחינה הלכתית הם בהחלט יכלו לעשות זאת. הכיבוד לא שייך לאף אחד, אלא מוצע לכל המרבה במחיר. אמנם, טאקט פנימי לחש לכל אחד לא להתחרות על הכיבוד - שמוחזק בידי מרגלית מזה עידן ועידנים - מעבר למחיר מסוים. הפעם שמו את הטאקט, ואולי גם את הלב, על מדף גבוה. החליטו: יקוב הדין את ההר!

פיהר טויזנט [4,000] זלוטי פתיחה, פינעף טויזנט [5,000]... המצב לא פשוט. אפילו קשה. אבל מרגלית לא יתן לעצמו לטבוע. על כל מחיר שהגבאי מכריז הוא מוסיף-והולך. אבל בשלב מסוים

David Cohen/Flash90

באמצע תפילת שמונה עשרה נזכרתי שלא כיבית את הפלאפון כתקנתו של מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א - האם מותר לי לכבותו עכשיו?

וגם: מהי כמות האברכים המינימלית שעבודה אפשר כבר לפתוח כולל? | הוראות, הדרכות ועובדות ממורן שר התורה שליט"א, שנרשמו ע"י נכדו נאמן ביתו הרה"ג ר' אריה קניבסקי שליט"א

קטנה. מעטים הם היהודים במקום, ואף אלו שישנם במקום ושומרים תו"מ, אינם בני תורה. במקום מתגורר יהודי יקר המכהן כרב הקהילה, ועושה גדולות ונצורות למען האידישקייט. בין היתר, ברצונו לעודד ולחזק את לימוד התורה, ומשכך, חשב לפתוח במקום "כולל אברכים". אלא שבמצב הנוכחי גיעו ללמוד ב"כולל" בודדים ממש, אם בכלל. וע"כ הוא שואל, מאיזו כמות של אברכים אפשר וכדאי לפתוח כולל? והשיב רבינו שליט"א, כי אפילו בעבור אברך אחד, כדאי הדבר לפתוח כולל, ומצווה גוררת מצווה, וחברך חבא אית ליה, ובעז"ה יגיעו בעתיד עוד אברכים.

אברך צעיר נכנס אל רבינו שליט"א ושאל: קורה לי לפעמים שבאמצע תפילת שמונה עשרה אני נזכר שלא השתקתי את הטלפון הנייד, וא"כ עלול הוא לצלצל בקול רם בזמן התפילה ולהפריע את כוונתי וכוונת המתפללים בבית הכנסת. האם מותר לי לכבות או להשתיק את הטלפון באמצע שמונה עשרה כדי שלא יפריע לתפילה ולא יגרם בזיון לבית הכנסת? והשיב רבינו שליט"א, "בין ברכה לברכה אתה יכול לכבות".

מארגנטינה הרחוקה נשלחה אלה אל רבינו שליט"א, וכך התבקשנו לשאול: בעיר מסוימת בארגנטינה, ישנו איזור עם קהילה יהודית

התפרסמו ב'טליושר' 6881* - קו התוכן של ארגון 'ארחות יושר'

השו"ת היומי

הצלתי את משקפיו של חברי במחיר אובדן הכיפה שלי - האם עליו לפצות אותי עליה?

Mendy Hechtman/FLASH90

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

חייב גדי לשלם על הכיפה? תשובה: מן הדין גדי פטור מלשלם על הכיפה. הטעם, שאמנם בוודאי ראוי שוקי להכרת הטוב על החלצו לעזרת חברו ובהצלחה בחסד השי"ת, אבל כיון שלא קצב מחיר על התעסקותו, פטור גדי מלשלם לו. ועוד, שמסתבר שאם היה נזהר יותר ומניח ידו על ראשו לא היתה נופלת הכיפה. ואם כן לא ניתן לומר שלצורך הצלת המשקפיים הוצרך להפסיד את כיפתו.

שאלה: זה קרה לא מזמן, בימי בין הזמנים. גדי ושוקי יצאו לטיול, ובהליכתם במסלול מים נפלו לפתע משקפיו של גדי. כיון שהיה לו מספר גבוה, הוא לא הצליח לאתר את המשקפיים, חברו שוקי נחלץ לעזרה, התכופף ומישש עד שמצא את המשקפיים שלמים ותקינים בחסדי השם. כשהתכופף להוציאם נפלה כיפתו למים ונהרסה כליל, כעת מבקש שוקי מגדי שישלם לו על הפסד כיפתו, שכן היה זה בגלל שהתעסק בהצלת המשקפיים. האם אכן

מדוע רכילות על תלמיד חכם חמורה יותר מרכילות על עם הארץ?

Yonatan Sindel/Flash90

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

הרבה יותר מאשר אם היה זה עם הארץ, כי ככל שהמגנה חשוב יותר, העלבון גדול יותר. ועל אחת כמה וכמה אם מספר זאת על רב העיר, בוודאי רגיל לבוא על ידי זה קלקולים גדולים עד מאוד, וכמה פעמים יורד עמו לחייו ממש על ידי זה.

בביאורים ומוספים מציינים כי גדר תלמיד חכם לענין זה, כתב החפץ חיים לעיל (לשון הרע כלל ח ס"ד) שכל תלמיד חכם הוא לפי הדור, ואפילו בזמננו, אם רק ראוי להורות ויגע בתורה נקרא תלמיד חכם, והמבזה אותו אפילו בדברים בעלמא, ואפילו שלא בפניו, עוון פלילי הוא וחייב נידוי על זה. והוסיף הגר"ח קניבסקי (בקש שלום משפטי הלשון עמוד לב שאלה יא), שכיון שהוא משום בזיון, כל שמוחזק לתלמיד חכם הרי יש בזה משום בזיון.

בסעיף ב' מכלל ז' בהלכות רכילות, כותב ה'חפץ חיים' כי רכילות על תלמיד חכם חמורה יותר מרכילות על עם הארץ, מפני שלוש סיבות:

א. רכילות שמעורב בה שקר עונשה חמור יותר מרכילות של אמת. ואם בכל רכילות מעורב בדרך כלל שקר, אזי בתלמיד חכם היא הרבה יותר שקר, כי תלמיד חכם מסתמא אינו מגנה ואינו עושה רעה לאדם בחינם, ויש לנו לתלות שכדין עשה מה שעשה. ב. הרי צוותה לנו התורה להתדבק בתלמידי חכמים בכל מיני אופנים ולנהוג בהם כבוד הרבה, ועל אחת כמה וכמה שלא לעורר מדנים עליו, שדבר זה גורם את ההיפך מכל הנ"ל. ג. אדם ששומע מחברו שתלמיד חכם גינה אותו, מתעורר לשנאה כלפיו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מדוע פרץ מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א בבכי סוער?

עירובין דף כג

"והזרתי על כל תלמידיו ובקשתי לי חבר ולא מצאתי"

הרי זו מחשבה הפוסלת, ולא כשחושב רק להניח הדם. וענה לו שכשר. וחזר יוסף הבבלי על שאלה זו כמה פעמים במשך היום, עד שהוסיף לו שרבי אליעזר פוסל.

וכששמע זאת יוסף הבבלי שמח ביותר ואמר ששמע מרבי יהודה שפסול וביקש לו חבר שגם שמע כך מרבי יהודה ולא מצא, וחשש ששכח את מה ששמע מרבי יהודה, ועכשיו ששומע כך גם מרבי אלעזר בן שמוע, שפסול, חזרה לו אבידתו. זלגו עיניו של רבי אלעזר בן שמוע דמעות, ואמר: אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבין עליכם ביותר, וקרא עליו את הפסוק מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי.

ומוסיפה הגמרא בהמשך שזה בעצם אותו מקור, כי רבי יהודה היה בנו של רבי אילעי, ורבי אילעי היה תלמידו של רבי אליעזר, ולכן היו דברי רבי אליעזר חביבים אצל רבי יהודה ושנה משנתו של רבי אליעזר אף שלא היו להלכה.

נמצא אם כן, שבהגיע מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א לגמרא זו, כל כך נתרגש ו"זלגו עיניו דמעות" ופרץ בבכי בראותו גודל אהבת התורה ויגיעתה שהיו לאותם אמוראים קדושי עליון, שכל כך טרחו וביקשו וחיפשו האם אכן כך אמר הרבי או לא, וגם כיצד צהבו פניהם כשהושבה להם ה'אבידה'! -

(קול ברמה)

עדותו של הבה"ח חיים מלין משיבת 'בית מדרש עליון' שהיה באותו רגע בחדרו של מרן שליט"א:

היה זה ביום ג' לפרשת בשלח תשע"ט, אחר הצהריים, כאשר זכיתי להיכנס עם שניים מידידי אל הקודש פנימה, אל קודש הקדשים של דורנו, ביתו נאוה קודש של רבינו. והנה, כאשר עמדנו לפניו, בעוד מרן שליט"א יושב והוגה בתלמודו, ראינו שהוא מצביע עם הסימנייה על שורות הגמרא שעסק בה באותה עת, ולפתע פרץ בבכי נורא, והתייפח כך כ-10 שניות! ויהי לחרדת אלוקים!

כל מי שהיה נוכח באותו מעמד, הזדעזע. ראינו בבירור את מרן שליט"א איך שכל גופיה מירתת ומתייפח בבכי, ולאחר זמן קצר פסק, והמשיך ללמוד.

בעת אשר אני הקטן התקרבתי למרן שליט"א, הצצתי בחיל וברעדה לראות באיזה מסכת ובאיזה דף הוא אוהז, וראיתי שהיה זה במסכת מנחות, דף י"ח ע"א והבחנתי שכאשר בכה - היה זה בדיוק באמצע העמוד. יצאנו נרגשים מגודל המחזה, ומיד פתחנו דברי הגמרא הנ"ל, ולא האמנו למראה עינינו.

הגמרא שם מספרת על רבי שהלך ללמוד אצל רבי אלעזר בן שמוע ומצא שם את התנא יוסף הבבלי ששאל אותו שאלה בהלכות קרבנות, האם השוחט את הזבח להניח מדמו למחר זו מחשבת פסול, או שמא רק כשחושב לאכול, או להקטיר למחר,

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

האם מותר לחמם ביום טוב מים לצורך הדחת כלים?

ועד לכניסת יום טוב היה זמן די הצורך לעשיית המלאכה - אסור לעשותה ביום טוב.

ומי שידע על הצורך בעשיית המלאכה, ושכח לעשותה בערב יום טוב, אינו רשאי לעשותה ביום טוב; אך אם שלח שליח לעשותה, והשליח הוא שהתירשל ושכח לעשותה, רשאי לעשותה ביום טוב. וכמו כן, יצירת כלי לצורך מכשירי אוכל נפש, אסורה אף לדעת המתירים.

[שו"ע תקט, א, משנ"ב הקדמה ר"א, וביה"ל ד"ה אותו; וראה שם ד"ה והוא; ביאורים ומוספים דרשו, 3 ו'10, רתקיא, 9; וראה עוד בכל המקורות]

כפי שלמדנו, מלאכה לצורך 'מכשירי אוכל נפש', דהיינו, מלאכה שתכליתה לסייע בהכנת אוכל נפש, אך אינה עוסקת במאכל עצמו - וכגון תיקון כלי מטבח הנצרכים להכנת מאכל, או חימום מים לצורך הדחת כלי אוכל שלא ניתן להדיחם במים קרים - נחלקו תנאים אם היא מותרת ביום טוב. ולהלכה, הרמ"א פוסק כדעת המתירים, ובדעת השולחן ערוך - ראה במקורות. ואף לדעת המתירים, מלאכה לצורך מכשירי אוכל נפש שהיה ניתן לעשותה בערב יום טוב - כלומר, שהיה ידוע כי יש צורך בעשיית מלאכה זו, ומאז שנודע על הצורך בעשיית המלאכה

שתי מתכות יוצרות זרם חשמלי שיוצר 'אלקטרו־מגנט' שמחזיק את הקפיץ...

לכפתור הגז שעליו לוחצים בעת הדלקת האש. בנקודה זו, מותקן מגנט חשמלי, הנקרא 'אלקטרו־מגנט', אשר זרם החשמל נותן לו את תכונת המגנט. בסמוך למגנט, מותקן קפיץ, שהמגנט מחזיק אותו לבל ישתחרר.

כאשר האש שבכיריים נכבית, פוסק זרם החשמל הנוצר מחמת חום האש, וממילא מתבטלת גם תכונת המגנט, ואזי הקפיץ משתחרר, וסותם את הצינור, והגז אינו עובר דרכו.

[ביאורים ומוספים דרשו תקט, 2, בסוף הספר; מעודכן למציאות בשנת תשע"ב]

בדורנו, הומצא התקן בטיחות לכיריים, הסוגר את צינור הגז במקרה שהאש כבתה, והוא מופעל עם הדלקת האש. כהקדמה לדיון על הפעלת ההתקן ביום טוב, יש לתאר את דרך פעולתו: בסמוך לאש, מונחות שתי פיסות מתכת, ממתכות שונות, וחוק הוא בטבע שכאשר שתי מתכות שונות מונחות זו ליד זו, ומתחממות באש - ואזי הן מתפשטות מחמת החום, ומידת התפשטותן אינה שווה - נוצר ביניהן זרם חשמלי זעיר. זרם זה, מזרם לחוטים, המוליכים אותו אל צינור הגז הסמוך

האם מותר להדליק ביום טוב אש בכיריים שמותקן בהן התקן בטיחות?

ב. יתכן שזהו ממכשירי אוכל נפש שאין לתת הוראה כללית גורפת להתיר את עשייתם ביום טוב, (ראה במקורות).
ג. כאמור, יצירת כלי ביום טוב לצורך מכשירי אוכל נפש, אסורה; ובנדוננו, יתכן שיצירת זרם החשמל, והאלקטרו־מגנט, נחשבת כיצירת כלי. ועל פי האמור, ומטעמים נוספים, נקטו כמה מפוסקי זמננו שיש להימנע מהפעלת ההתקן ביום טוב; ויש שהתירו זאת.

[ביאורים ומוספים דרשו תקט, 2, בסוף הספר]

בהמשך לאמור: ייצור זרם החשמל, והפעלת ה'אלקטרו־מגנט', כרוכים באיסורי 'בונה', 'מכה בפטיש', ו'מוליד', אם מדאורייתא, ואם מדרבנן. ויתכן כי ניתן להתיר את הפעלתו ביום טוב, מדין 'מכשירי אוכל נפש', (ראה לעיל), אך יש לדון בכך מכמה היבטים: א. ניתן להבעיר את האש בכיריים כבר בערב יום טוב, ומכשירי אוכל נפש שניתן לעשותם בערב יום טוב, אסור לעשותם ביום טוב. מאידך, מאחר והדבר גורם להפסד כספי של שימוש מרובה בגז, ובמקרים מסוימים יש בו חשש סכנה, יש להגדירו כדבר שלא ניתן לעשותו בערב יום טוב.

* לדעת רוב הראשונים, איסור הלישה בשבת מדאורייתא, הוא רק בשלב הגיבול, אבל מדרבנן אסור לערב את הנוזל אף ללא גיבול. ויש אומרים שהאיסור מן התורה הוא בעשיית כל אחד משני השלבים - עירוב הנוזל, או הגיבול. ונהגו להחמיר כדעה זו. מחלוקת זו, היא בנוגע לתערובת 'בר גיבול', ואילו בנוגע לתערובת שאינה 'בר גיבול', הדין שונה.

* מותר להקציף ביצה ביום טוב (במקצף ידני), הגם שבכך היא הופכת מנוזל למוצק, ואין בכך איסור 'מוליד' ו'נולד', כיון שבפעולה הנעשית כחלק מההכנה לאכילה, אין איסור מוליד ונולד.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן לכבד ילד לומר את פסוקי 'הודו' ו'אנא' ב'הלל'?

לעשות זאת גם עם האשה והבנים הקטנים. ויתרה מזו, אם האב רוצה לכבד את אחד הילדים הקטנים לומר 'אנא', וכולים יחזרו אחריו, רשאי לעשות כן, כדי שהילד לא ירדם, וכדי לחנכו במצוות; אולם, אין לכבדו באמירת פסוקי 'הודו', משום שפסוקים אלו הם בתחילת פרק, ונראה כאילו מעמיד את הקטן להיות כעין שליח ציבור, ויש בזה מעט בזיון.

את ה'הלל' בליל הסדר, ראוי לומר ב'זימון', דהיינו שיאמרוהו יחד שלושה אנשים גדולים, כדי שיאמרו את פסוקי 'הודו' ו'אנא' בצורה הנאמרת בבית הכנסת, שהאחד אומר תחילה, והאחרים אומרים אחריו. ולכן, מי שאין בשולחנו שלושה אנשים גדולים, ראוי שיחפש אורח, אשר ישלים את ה'זימון'; (ובלאו הכי, רצוי מאוד להזמין אורח לסעודת ליל הסדר).

[שו"ע תעט, א, משנ"ב ט, י ריב, ושעה"צ יב; ביאורים ומוספים דרשו, 18]

ובאין אפשרות לעשות זאת עם שלושה אנשים גדולים, ניתן

הלוח היומי

י"ב באלול | רבי שמעון ב"ר אשר (הרא"ש) זצ"ל, נפטר במגיפה בטולידו

יארצייט:

ק"ב: רבי שמעון ב"ר אשר (הרא"ש) זצ"ל, נפטר במגיפה בטולידו.

תקפ"ז: רבי שמחה בונים ב"ר צבי הירש בונהרט זצ"ל, מפשיסחא, בעל קול שמחה, קול מבשר ומדרש שמחה.

תקפ"ח: רבי משה אליקים בריעה ב"ר ישראל (המגיד) הופשטיין זצ"ל, מקוז'ניץ, בעל באר משה, תפילה למשה, דעת משה ועוד רבים.

תקצ"ט: רבי חיים ב"ר יצחק אייזיק אוירבאך זצ"ל, רבה של לונטשיץ בעל דברי משפט.

תרכ"ה: רבי אלעזר ב"ר צבי אלימלך (הבני יששכר) שפירא זצ"ל, אדמו"ר מלנצהוט, בעל יודעי בינה.

תרמ"ג: רבי שלום משה ב"ר חיים אברהם חי-גאגין זצ"ל, ר"י המקובלים בית א-ל ובעל שמח נפש, ישמח לב, ישמח משה ועוד.

תרמ"ה: רבי זאב נחום ב"ר אהרון בורנשטיין זצ"ל, רבה של ביאלא-פודולסק ובעל אגודת אזוב.

תרס"ו: רבי יהושע צבי הירש מיכל ב"ר יעקב קופל שפירא זצ"ל, מ-ם, בעל ציץ הקודש.

תש"ב: רבי אברהם מנחם נחום ב"ר משה יהודה לייב טברסקי זצ"ל הי"ד, מחעלם.

תשכ"ח: רבי מנחם ב"ר יעקב מנשה זצ"ל, בעל אהבת חיים.

תשכ"ט: רבי נחום ב"ר אפרים לסמן זצ"ל, ר"י תפרח.

באלול צריך לשמוח או להיות עצובים?

המגיד ממעזריטש אמר:

כלל גדול שיהיה האדם תמיד בשמחה, כי העצבות הוא מניעה גדולה לעבודת הבורא, ואפילו אם נתקל ח"ו בעבירה לא ירבה בעצבות ויבוטל מעבודה, רק שיתעצב על העבירה ויחזור לשמוח בהבורא יתברך.
(תורת המגיד [ממעזריטש] - הנהגות עמ' כז)

נשתדל בימי התשובה לא להכנס לעצבות, אלא רק בזמן הוידוי והחרטה נצטער על המעשים המקולקלים, ואחר כך נשמוח על הזכות להתקרב להשי"ת

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il